

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός γνωμοδοτήσεως 110/2018
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Α΄)
Συνεδρίαση της 6ης Ιουνίου 2018**

Σύνθεση :

Πρόεδρος : Ανδρέας Χαρλαύτης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Αγγελική Καστανά, Βασίλειος Καραγεώργος, Ευσταθία Τσαούση, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγήτρια : Εμμανουέλα Πανοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός ερωτήματος : Το υπ' αριθ. πρωτ. ΟΙΚ 35057/3-5-2018 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής, Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Γενική Διεύθυνση Θησαυροφυλακίου και Δημοσιονομικών Κανόνων, Διεύθυνση Κρατικών Εγγυήσεων και Κίνησης Κεφαλαίων, Τμήματα Α' Παροχής Εγγυήσεων - Γ' Καταπτώσεων Εγγυήσεων Ιδιωτικών Επιχειρήσεων και Συνεταιριστικών Οργανώσεων.

Ερώτημα : Ερωτάται 1) εάν κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 11 και των λοιπών διατάξεων του ν.2322/1995 (Α' 143) σε συνδυασμό με την υπ' αριθ. 2/23894/0025/28-6-2006 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (Β'1058), μπορεί να υπεισέλθει Τράπεζα στην υποθηκική τάξη του εγγυητού δανείου Ελληνικού Δημοσίου, με ταυτόχρονη ρητή και ανεπιφύλακτη παραίτηση της Τράπεζας από την υπέρ του δανειολήπτη εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου.

2) Σε καταφατική περίπτωση πως μπορεί να υπεισέλθει η Τράπεζα στην υποθηκική τάξη του Ελληνικού Δημοσίου, λαμβανομένου υπόψη ότι η υποθήκη

συνιστά παρεπόμενο δικαίωμα μη επιδεχόμενο αυτοτελή μεταβίβαση, χωρίς την απαίτηση η οποία διασφαλίζεται με αυτήν, κατά το άρθρο 1258 ΑΚ .

3) Ειδικότερα, με ποιο τρόπο μπορεί να συντελεστεί νομίμως η υπεισέλευση της Τράπεζας στην υποθηκική τάξη του Ελληνικού Δημοσίου, αζημίως για το Δημόσιο και χωρίς βλάβη τρίτου, με εκχώρηση ποιας απαίτησης, με ποια νομική βάση και με ποιο νόμιμο τύπο και διαδικασία μπορεί να συντελεστεί τούτο, ποια οφειλή θα εξασφαλίζει και σε ποιο ύψος, πώς μπορεί να γίνει η μεταγραφή μιας τέτοιας πράξης.

4) Εάν υφίστανται συνέπειες για το Ελληνικό Δημόσιο από την τυχόν υπεισέλευση της Τράπεζας στην υποθηκική τάξη του, σε σχέση με τα δικαιώματα τρίτου δανειστή της δανειολήπτριας εταιρείας δηλ. της εκκαθαρίζουσας εταιρείας της λυθείσας συνεταιριστικής τράπεζας, για την εξασφάλιση της οποίας έχει εγγραφεί επί του ιδίου ακινήτου προσημείωση υποθήκης γ' τάξεως.

5) Εάν η συμφωνία μεταξύ Τράπεζας και δανειολήπτριας εταιρείας για τη ρύθμιση του συνόλου των οφειλών της, χωρίς τη συμμετοχή ή ανάμειξη του Ελληνικού Δημοσίου, μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά νέα ενοχή (ανανέωση χρέους) κατ' άρθρο 436ΑΚ που επιφέρει απόσβεση της αρχικής ενοχής του Ελληνικού Δημοσίου. Σημειώνεται συναφώς, ότι βάσει του υφιστάμενου τεχνικού μνημονίου συνεργασίας δεν επιτρέπεται η παροχή νέων εγγυήσεων. Οι ήδη χορηγηθείσες εγγυήσεις δεν εκλαμβάνονται ως νέες εγγυήσεις, αν δε μεταβάλλεται ο χρόνος λήξης, το υπέγγυο ποσό και οι δικαιούχοι, ωστόσο τυχόν επέκταση των χρονικών ορίων λήξεώς τους, πέραν των αρχικά συνομολογηθέντων έχει ως συνέπεια τον υπολογισμό στο δημόσιο χρέος της χώρας του 50% της αξίας τους.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το έγγραφο της ερωτώσης Υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό :

1. Με την υπ' αριθ. 2/23894/0025/28-6-2006 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου προς τις Τράπεζες για τη ρύθμιση οφειλών προερχομένων από δάνεια

εξαγωγικών γουνοποιητικών επιχειρήσεων, που είναι εγκατεστημένες και λειτουργούν στη Δυτική Μακεδονία (Β'1058), το Ελληνικό Δημόσιο εγγυήθηκε σε ποσοστό 80% χορηγηθέν για ληξιπρόθεσμες και μη μέχρι 31-12-2005 οφειλές ως άνω εταιρείας, προερχόμενες από δάνεια που δεν είχαν χορηγηθεί με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου για πάγιες εγκαταστάσεις και κεφάλαια κίνησης.

Ειδικότερα, στις 13-07-2007 υπογράφηκε στην Καστοριά, η υπ' αριθ. 16807-00/3 σύμβαση δανείου ύψους 2.615.000 ευρώ μεταξύ του πιστωτικού ιδρύματος « Μ.Ε.Τ. Α.Ε.» και της εδρεύουσας στο Δήμο Μακεδνών Δισπηλίου Καστοριάς εταιρείας « Π.Κ. Α.Ε.», το οποίο το Ελληνικό Δημόσιο εγγυήθηκε σύμφωνα με την προαναφερθείσα Υ.Α. σε συνδυασμό με την υπ' αριθ. 28/14-3-2007 Απόφαση του Συμβουλίου Εγγυητικής Ευθύνης του Ελληνικού Δημοσίου και τα υπ' αριθ. 2/75647/0025/15-3-2007 και 2/48140/0025/26-7-2007 έγγραφα της ερωτώσης Υπηρεσίας, με τα οποία γνωστοποιήθηκαν η έγκριση και οι όροι παροχής εγγύησης εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου αντίστοιχα, στην δανειολήπτρια εταιρεία.

Σύμφωνα με το έγγραφο του ερωτήματος, προς εξασφάλιση του 80% του ανεγγύητου τμήματος της οφειλής της δανειζόμενης εταιρείας έχει εγγραφεί υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου υποθήκη β' τάξεως επί του επιχειρηματικού ακινήτου για ποσό 2.300.000 ευρώ, ενώ προηγείται προσημείωση α' τάξεως για ποσό 575.000,00€ υπέρ της δανείστριας τράπεζας. Πέραν των ανωτέρω βαρών, τις εγκαταστάσεις της δανειολήπτριας εταιρείας βαρύνει επίσης προσημείωση υποθήκης γ' τάξεως επί ποσού απαίτησης, από άλλη δανειακή σύμβαση, ανερχόμενη σε 2.000.000,00€ υπέρ άλλου πιστωτικού ιδρύματος

2. Με το υπ' αριθ. 2/24719/0025/11-4-2012 έγγραφο της ερωτώσης Υπηρεσίας ενημερώθηκε η δανειολήπτρια εταιρεία και τα ενδιαφερόμενα πιστωτικά ιδρύματα ότι το Συμβούλιο Διαχείρισης και αξιολόγησης της Εγγυητικής Ευθύνης του Ελληνικού Δημοσίου, με την υπ' αριθ. 217 συνεδρίασή του της 6-4-2012 ενέκρινε την αντικατάσταση της υποθήκης με αντίστοιχο ενέχυρο επί του μηχανολογικού εξοπλισμού, των πρώτων υλών, ετοιμών προϊόντων κ.λ.π. Εφόσον δεν υλοποιήθηκαν εντός ευλόγου χρόνου τα ανωτέρω η Υπηρεσία ενέμεινε στη διατήρηση σε ισχύ της εγγραφής υποθήκης β' τάξεως επί του επιχειρηματικού ακινήτου της δανειολήπτριας εταιρείας. Στη συνέχεια υποβλήθηκε από την πιστώτρια Τράπεζα το υπ' αριθ. 2/81699/23-12-2015

αίτημα κατάπτωσης της εγγύησης του Δημοσίου, που εκκρεμεί εισέτι και τέλος η πιστώτρια Τράπεζα, με το υπ' αριθ.πρωτ. ΥΠΟΙΚ 2/22864/14-3-2018 έγγραφό της υπέβαλε πρόταση ελευθέρωσης του Ελληνικού Δημοσίου από την υπέρ αυτής εγγύησης, έναντι της απαίτησης υπεισέλευσης της ίδιας στην 2^η υποθηκική τάξη που φέρει το Ελληνικό Δημόσιο ως ενυπόθηκος εγγυητής του 80% του δανείου.

3. Κατόπιν των προεκτεθέντων, επειδή τόσο ο ν.2322/1995, όσο και η υπ' αριθ. 2/23894/0025/28-6-2006 Υ.Α. σχετικά με την παροχή εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου σε επιχειρήσεις της Δυτικής Μακεδονίας, δυνάμει της οποίας παρασχέθηκε η εγγύηση στη δανειολήπτρια εταιρεία, εμπίπτουν αποκλειστικά στις αρμοδιότητες του Υπουργού Οικονομικών, η ερωτώσα Υπηρεσία εκθέτει ότι καλείται να αντιμετωπίσει για πρώτη φορά πρόταση εκ μέρους πιστωτικού ιδρύματος, όπως αντί της μεταβίβασης σε αυτό των εμπραγμάτων εξασφαλίσεων του Ελληνικού Δημοσίου, ελευθερωθεί το τελευταίο από την εγγύησή του (αρθεί η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου), είναι δε ενδεχόμενο να αντιμετωπίσει ανάλογα αιτήματα στο μέλλον.

Επίσης, η ερωτώσα Υπηρεσία διατυπώνει τη γνώμη ότι η προτεινόμενη ελευθέρωση - άρση της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, σε κάθε περίπτωση αποβαίνει υπέρ της θεραπείας του δημοσίου συμφέροντος, αφού ελευθερώνει το Ελληνικό Δημόσιο από την εγγύησή του, ανερχόμενη σε ιδιαίτερα μεγάλο ποσό, άποψη που συμμερίζεται απολύτως και η Ειδική Γραμματεία Ιδιωτικού Χρέους του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, για τους λόγους που αναφέρονται στο από 14-4-2018 ηλεκτρονικό μήνυμά της, υπέβαλε τα αναφερόμενα στην αρχή ερωτήματα.

Νομοθετικό πλαίσιο

4. Στα άρθρα 1, 11 και 12 του ν. 2322/1995 Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου για τη χορήγηση δανείων και πιστώσεων και άλλες διατάξεις (Α'143), όπως ισχύει, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1

«1. Επιτρέπεται στον Υπουργό Οικονομικών να παρέχει με απόφασή του, που εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη τριμελούς Διυπουργικής Επιτροπής που συνιστάται με τις διατάξεις του άρθρου 5 του παρόντος νόμου, την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου σε ημεδαπές ή αλλοδαπές τράπεζες, ...: α. Για την κάλυψη

δανείων, εγγυητικών επιστολών και πιστώσεων που χορηγούν προς: αα. Ημεδαπά πιστωτικά ιδρύματα, ββ. Ομάδες φυσικών προσώπων ή βιώσιμων ιδιωτικών επιχειρήσεων και επαγγελματιών, για την προώθηση τη οικονομικής ανάπτυξης περιοχών στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση, καθώς και για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων κλάδων και δραστηριοτήτων. γγ.... Για την παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου στις υποπεριπτώσεις ββ' και γγ', εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Οικονομικών με την οποία θεσπίζεται καθεστώς ενίσχυσης υπό τη μορφή εγγύησης του Δημοσίου, πληρουμένων των προϋποθέσεων που τίθενται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία περί κρατικών ενισχύσεων. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται στην αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. β. ... γ...

2. Επιτρέπεται στον Υπουργό Οικονομικών να παρέχει με απόφασή του, που εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη της Διυπουργικής Επιτροπής του άρθρου 5 του παρόντος νόμου, την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου: α. Προς ημεδαπές τράπεζες ή αλλοδαπές τραπεζικές εταιρίες, ...για τις πιστώσεις που χορηγούν στα πλαίσια των διευκολύνσεων που παρέχει η Ελλάδα σε άλλες χώρες, εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τις εξαγωγές ελληνικών προϊόντων ή υπηρεσιών. β....

3... 4. Για την παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου προς τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα για τη δανειοδότηση των φορέων που αναφέρονται στις παρ. 1, 2 και 3 του παρόντος άρθρου δύναται να ζητηθούν κατά την κρίση του εγγυητή επαρκείς ασφάλειες, όπως εγγραφή υποθήκης υπέρ του Δημοσίου επί ακινήτων τους, εκχώρηση πόρων και δικαιωμάτων... 5. ... 6...7. ..8. α. Συνιστάται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Συμβούλιο Διαχείρισης και Αξιολόγησης της εγγυητικής ευθύνης του Ελληνικού Δημοσίου. Το Συμβούλιο εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών...για: i) την παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, στο πλαίσιο υφιστάμενου καθεστώτος εγγύησης, σε επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα των υποπεριπτώσεων ββ' και γγ' της περίπτωσης α', της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, ... β...».

Άρθρο 11

1. Το Ελληνικό Δημόσιο, ως εγγυητής, προβαίνει σε εξόφληση των υποχρεώσεων του που απορρέουν από την κατάπτωση των εγγυήσεων που έχει

παράσχει μετά από προηγούμενη βεβαίωση, ως εσόδων του, των σχετικών ποσών στις αρμόδιες Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) και με βάση τα δικαιολογητικά που καθιστούν δυνατή τη βεβαίωση και την πλήρη υποκατάστασή του στα δικαιώματα του πιστωτικού ιδρύματος ή άλλου φορέα που χορήγησε το δάνειο, την εγγυητική επιστολή ή την πίστωση γενικά, τόσο κατά των πρωτοφειλετών όσο και κατά των εγγυητών και λοιπών συνυπόχρεων. 2. Οι ασφάλειες που χορηγούνται από τους πρωτοφειλέτες, τους εγγυητές και άλλους συνυπόχρεους στο όνομα των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών φορέων για την εξασφάλιση των δανείων, εγγυητικών επιστολών ή πιστώσεων, λειτουργούν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου από τη βεβαίωση και μόνο ως εσόδων του, των εγγυημένων ανεξόφλητων οφειλών. 3. Οι ασφάλειες αυτές, σε περιπτώσεις βεβαίωσης στις Δ.Ο.Υ. τμήματος των ανεξόφλητων απαιτήσεων των τραπεζών, λειτουργούν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου αναλογικά κατά τη σχέση του ποσού των βεβαιωμένων οφειλών χωρίς προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, προς το συνολικό ποσό ανεξόφλητων οφειλών (βεβαιωμένων και μη). 4. ...5...»

Άρθρο 12

1. Με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου, οι αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών για την παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 2. Οι αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών με τις οποίες θεσπίζεται καθεστώς κρατικής ενίσχυσης υπό τη μορφή εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις υποπεριπτώσεις ββ' και γγ' της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και κοινοποιούνται στην αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής...».

5. Περαιτέρω, με την υπ' αριθ. 2/23894/0025/28-6-2006 (Β' 1058) απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του ν. 2322/1995 και έχοντας υπόψη την υπ' αριθ. 34/12-6-2006 απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής του άρθρου 5 του ως άνω νόμου, ορίστηκαν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Παρέχεται η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου για τη ρύθμιση των μέχρι 31.12.2005 ληξιπρόθεσμων και μη οφειλών που προέρχονται από δάνεια που δεν είχαν χορηγηθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου για πάγιες εγκαταστάσεις και κεφάλαια κίνησης σε εξαγωγικές γουνοποιητικές επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες και λειτουργούν στη Δυτική Μακεδονία...».

Σε περίπτωση που οι πρωτοφειλέτες δεν εξοφλήσουν δύο συνεχόμενες δόσεις με τους αναλογούντες τόκους ή δύο τοκοχρεολυτικές δόσεις, και μέσα [σε] ένα τρίμηνο από τη λήξη της δεύτερης ανεξόφλητης δόσης οι Τράπεζες, προκειμένου να εξοφληθούν από το Δημόσιο οι εγγυημένες απαιτήσεις τους, θα πρέπει να υποβάλουν τα δικαιολογητικά που ορίζονται στην υπ αριθμ. 2/478/0025/4.1.2006 ΦΕΚ 16/τ.Β'/13.1.2006) απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών. Οι προαναφερόμενες Τράπεζες πρέπει να επιδιώκουν μέσα στον ανωτέρω οριζόμενο χρόνο των τριών (3) μηνών για τον οποίο το Δημόσιο καλύπτει με την εγγύησή του τους τόκους υπερημερίας, την είσπραξη από τους πρωτοφειλέτες των ληξιπρόθεσμων εγγυημένων από το Δημόσιο δόσεων με την ίδια επιμέλεια που δείχνουν και για τα δάνεια που χορηγούν χωρίς την εγγύηση του Δημοσίου. Το Ελληνικό Δημόσιο, ως εγγυητής, αναλαμβάνει την υποχρέωση εξόφλησης των εγγυημένων απαιτήσεων των Τραπεζών, που θα περιλαμβάνουν το ανεξόφλητο εγγυημένο ποσό κεφαλαίου, τους ανεξόφλητους τόκους (συμβατικούς και υπερημερίας μέχρι ενός τριμήνου) και τέλος, τα έξοδα επίδοσης της αναγγελίας κλεισίματος λογαριασμού....»

6. Στα άρθρα 436, 438, 439, 455, 458, 847,848, 850, 1258, 1272 και 1312 του Αστικού Κώδικα ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 436 Ανανέωση

«Η ενοχή αποσβήνεται αν με σύμβαση αντικατασταθεί, με το σκοπό κατάργησης, με νέα ενοχή (ανανέωση) που περιλαμβάνει είτε τα ίδια πρόσωπα είτε άλλο οφειλέτη είτε άλλο δανειστή».

Άρθρο 438 «Ο σκοπός της ανανέωσης απαιτείται να συνάγεται σαφώς».

Άρθρο 439 Ασφάλειες της παλαιάς ενοχής

«Σε περίπτωση ανανέωσης οι εγγυητές, τα ενέχυρα ή οι υποθήκες της παλαιάς ενοχής διατηρούνται υπέρ της νέας μόνο αν συναίνεσε ο εγγυητής ή ο κύριος του ενυποθήκου ή του πράγματος που έχει ενεχυρασθεί, οφειλέτης ή τρίτος».

Άρθρο 455

«Ο δανειστής μπορεί με σύμβαση να μεταβιβάσει σε άλλον την απαίτησή του χωρίς τη συναίνεση του οφειλέτη (εκχώρηση)».

Άρθρο 458 Μεταβίβαση παρεπόμενων δικαιωμάτων

«Με την εκχώρηση μεταβιβάζονται και οι υποθήκες, εγγυήσεις, ενέχυρα ή άλλα παρεπόμενα δικαιώματα που ασφαλίζουν την απαίτηση καθώς και τα

προνόμια τα οποία στην αναγκαστική εκτέλεση ή στην πτώχευση συνδέονται με τη φύση της απαίτησης ή της εγγύησης. Προνόμια που συνδέονται με το πρόσωπο του δανειστή δεν μεταβιβάζονται».

Άρθρο 847 «Με τη σύμβαση της εγγύησης ο εγγυητής αναλαμβάνει απέναντι στο δανειστή την ευθύνη ότι θα καταβληθεί η οφειλή».

Άρθρο 848 «Εγγύηση μπορεί να δοθεί και για οφειλή μελλοντική ή υπό αίρεση».

Άρθρο 850 «Η εγγύηση προϋποθέτει έγκυρη κύρια οφειλή...»

Άρθρο 1258

«Η υποθήκη αποτελεί παρεπόμενο δικαίωμα μπορεί να αποκτηθεί και υπέρ απαίτησης μελλοντικής ή υπό αίρεση».

Άρθρο 1272 Τάξη υποθηκών

«Η ημέρα της εγγραφής κανονίζει την προτίμηση των υποθηκών. Όλες οι υποθήκες που γράφηκαν την ίδια ημέρα έχουν την ίδια τάξη».

Άρθρο 1312 Εκχώρηση ή ενεχύραση ενυπόθηκης απαίτησης

«Αν εκχωρηθεί ή ενεχυραστεί ενυπόθηκη απαίτηση, γίνεται μνεία της εκχώρησης ή της ενεχύρασης στην κατάλληλη στήλη του βιβλίου υποθηκών, με φροντίδα του εκδοχέα ή του ενεχυρούχου δανειστή. Αυτοί ενέχονται για κάθε ζημία από την παράλειψη».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προπαρατιθέμενες διατάξεις ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό, συνάγονται τα ακόλουθα:

7. Η διαδικασία, οι προϋποθέσεις και οι όροι παροχής της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου προς τα πιστωτικά ιδρύματα, ημεδαπά και αλλοδαπά για δάνεια που χορηγούν σε ανώνυμες εταιρείες, διέπονται από τις διατάξεις του ν.2322/1995, των κατ' εξουσιοδότηση τούτου εκδιδόμενων, κάθε φορά, σχετικών αποφάσεων του Υπουργού Οικονομικών, του άρθρου 65 του ν. 2362/1995 για το χρονικό διάστημα μέχρι 31-12-2014 και ήδη του άρθρου 126 του ν. 4270/2014 από 1-1-2015 και εφεξής. Οι διατάξεις αυτές, ως ειδικές, υπερισχύουν των γενικών περί εγγυήσεως διατάξεων του Α.Κ. (ΝΣΚ 536/2011), οι οποίες εφαρμόζονται συμπληρωματικά, εφόσον, βεβαίως, τούτο δεν αποκλείεται από τις διατάξεις του προαναφερόμενου ν. 2322/1995 και των συναφών υπουργικών

αποφάσεων (ΑΠ1000/2006, 757/2003, 55/2002, ΝΣΚ 331/2013, Ελ. Χριστιανόπουλου ΔΕΕ 2/2012.107).

8. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 847, 848 και 850 Α.Κ, η εγγύηση είναι σύμβαση με την οποία τρίτος (εγγυητής) αναλαμβάνει την υποχρέωση έναντι του δανειστή, ότι θα εκπληρώσει την παροχή του πρωτοφειλέτη, αν δεν το κάνει ο τελευταίος. Η εγγύηση είναι σύμβαση συναινετική, αφηρημένη (υπό την έννοια ότι δεν εξαρτάται από την εσωτερική σχέση εγγυητή-οφειλέτη) και ετεροβαρής, με παρεπόμενο και επικουρικό χαρακτήρα, καταρτίζεται δε μεταξύ εγγυητή και δανειστή χωρίς να απαιτείται η σύμπραξη ή η συναίνεση του οφειλέτη (ΑΠ 238/1977 ΝοΒ25, 1183).

Εννοιολογικό γνώρισμα της εγγύησης είναι ο υποχρεωτικά παρεπόμενος χαρακτήρας της. Ο χαρακτήρας αυτός υποδηλώνεται με τη συχνή αναφορά του νόμου σε "κύρια οφειλή" (άρθρα 850, 865, 867 εδ. α, 868 εδ. α ΑΚ), σε αντιπαραβολή, προφανώς, προς την παρεπόμενη οφειλή. Η έννοια του παρεπόμενου στο χώρο της εγγύησης εκφράζει τη διαρκή, μονομερή εξάρτηση της μιας υποχρέωσης (αυτής από την σύμβαση εγγύησης μεταξύ δανειστή-εγγυητή) από την άλλη υποχρέωση (αυτής από την κύρια ενοχή μεταξύ δανειστή-πρωτοφειλέτη). Η μία υποχρέωση, η κύρια, είναι αυτή που προσδιορίζει σταθερά την νομική τύχη της άλλης, της παρεπόμενης υποχρέωσης.

Σύμφωνα με τον νόμο, κύριος υπεύθυνος έναντι του δανειστή είναι ο πρωτοφειλέτης, η δε ευθύνη του εγγυητή είναι απλώς επιβοηθητική της κύριας ευθύνης. Το πρόσωπο του δανειστή και οι προϋποθέσεις ικανοποίησης του συμφέροντός του προσδιορίζονται από την κύρια υποχρέωση.

Παραίτηση του εγγυητή από τον παρεπόμενο χαρακτήρα της εγγύησης ή τυχόν συμβατική συμφωνία να μην ευθύνεται ο εγγυητής κατά τρόπο παρεπόμενο δεν νοείται, γιατί δεν μπορεί να υπάρξει εγγύηση που να μην έχει παρεπόμενο χαρακτήρα. Όταν λείπει η εξάρτηση από την κύρια ενοχή, θα πρόκειται για άλλη σχέση και όχι για εγγύηση, ακόμα και αν χαρακτηρίζεται ως τέτοια.

9. Εντός του ανωτέρω θεσμικού πλαισίου του Α.Κ., εντάσσονται οι ειδικότερες διατάξεις του ν.2322/1995, με τις οποίες επιδιώχθηκε, όπως προεκτέθηκε, αφ' ενός μεν ο περιορισμός της δικαιοπρακτικής ελευθερίας του Δημοσίου να παράσχει την εγγύησή του, δια της περιοριστικής απαρίθμησης των περιπτώσεων κατά τις οποίες επιτρέπεται τέτοια παροχή, αφετέρου δε, για

λόγους δημοσιονομικής ασφάλειας και σαφήνειας, η συστηματοποίηση των θεμάτων που αφορούν την παροχή εγγυήσεως του Δημοσίου και την εκπλήρωση της, εξ αυτής, ευθύνης του. Σύμφωνα με τις προεκτεθείσες διατάξεις του ν.2322/1995, η «απόφαση» του Υπουργού Οικονομικών, που προβλέπεται στο άρθρο 1 του ν.2322/1995 και της οποίας επιβάλλεται, ως συστατικός τύπος, η δημοσίευσή της στην ΕτΚ από το άρθρο 12, συνιστά την «δήλωση» του εγγυητή Δημοσίου, προκειμένου να καταρτιστεί η σύμβαση εγγυήσεως κατά τα ανωτέρω, και σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Α.Κ., εκτεθέντα.

Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 11 παρ. 2 και 3 ν. 2322/1995 οι ασφάλειες που χορηγούνται από τους πρωτοφειλέτες, τους εγγυητές ή άλλους συνυποχρέους στο όνομα των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών φορέων για την εξασφάλιση των δανείων, εγγυητικών επιστολών ή πιστώσεων, λειτουργούν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου από τη βεβαίωση και μόνο ως εσόδων του, των εγγυημένων ανεξόφλητων οφειλών, οι δε ασφάλειες αυτές σε περιπτώσεις βεβαίωσης στη ΔΟΥ τμήματος των ανεξόφλητων απαιτήσεων των τραπεζών, λειτουργούν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου αναλογικά κατά τη σχέση του ποσού των βεβαιωμένων οφειλών χωρίς προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής προς το συνολικό ποσό ανεξόφλητων οφειλών (βεβαιωμένων και μη).

10. Από τη διάταξη του άρθρου 1258 ΑΚ σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 1269, 1317 και 1329 ιδίου κώδικα, συνάγεται, ότι η υποθήκη, σαν παρεπόμενο δικαίωμα, προϋποθέτει την ύπαρξη απαίτησης, υπέρ της οποίας και αποκτάται, η απαίτηση όμως αυτή μπορεί να είναι και μέλλουσα αρκεί να προσδιορίζεται κατ' αντικείμενο και περιεχόμενο ιδίως κατά ποσό για το οποίο και εγγράφεται στα οικεία βιβλία, οπότε το δικαίωμα της υποθήκης γεννάται μόλις γεννηθεί η εν λόγω [μέλλουσα] απαίτηση, τα αποτελέσματά του όμως ανατρέχουν στο χρόνο της εγγραφής της υποθήκης (ΑΠ 1093/2017). Ως εκ τούτου, η διάταξη του άρθρου 1258 ΑΚ διασπά την αρχή του παρεπόμενου και αναγνωρίζει τη δυνατότητα συστάσεως υποθήκης υπέρ απαιτήσεως μελλοντικής ή υπό αίρεση. Στη θεωρία και νομολογία έχει διαμορφωθεί η έννοια της παραπάνω μορφής απαιτήσεως. Έτσι γίνεται δεκτό ότι μελλοντική είναι η απαίτηση είτε όταν δεν υφίσταται καθόλου είτε όταν δεν υπάρχουν πλήρη τα απαιτούμενα από το νόμο γεγονότα για τη γένεσή της. Στην πρώτη περίπτωση δεν έχει γεννηθεί ακόμη η έννομη σχέση, ενώ στη δεύτερη έχει γεννηθεί η έννομη σχέση όχι όμως και η απαίτηση που πηγάζει από αυτή όπως π.χ. το δεύτερο

αυτό συμβαίνει στον αλληλόχρεο λογαριασμό για το πιθανό κατάλοιπο, στο άνοιγμα πιστώσεως από Τράπεζα σε πελάτη της (βλ. Γεωργιάδη-Σταθόπουλου Αστικός Κώδιξ Κατ' άρθρο ερμηνεία, τ. VI, άρθρο 1258, σ. 428, 429, Μπαλή παρ. 237 αρ. 5 Σπυριδάκη παρ. 11 σ. 41, Τούση σ. 775, ΕφΠατρ 24/1962 ΕΕΝ 30,51 ΠρΑθ 873/1956 ΕΕΝ 23,758).

Για απαίτηση υπό αίρεση γίνεται λόγος (κυρίως αναβλητική κατά την έννοια της ΑΚ 201 επ. την οποία έχει υπόψη της η διάταξη της ΑΚ 1258) όταν η ύπαρξη αυτής, κατά τη θέληση των μερών, εξαρτάται από γεγονός μελλοντικό και αβέβαιο (Γεωργιάδη – Σταθόπουλου Αστικός Κώδιξ ο.π.).

Στην εξεταζόμενη περίπτωση η παρασχεθείσα υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου υποθήκη β' τάξεως, ποσού 2.300.000 ευρώ, συστάθηκε για την εξασφάλιση απαιτήσεως υπό αίρεση, την οποία θα αποκτήσει το Ελληνικό Δημόσιο κατά της δανειολήπτριας εταιρείας σε περίπτωση κατάρρευσης της εγγύησης που έχει παράσχει στην πιστώτρια τράπεζα δυνάμει των προαναφερθεισών υπουργικών αποφάσεων και πληρωμής στην τελευταία του εγγυημένου από το Δημόσιο ποσού.

11. Με τη σύμβαση εκχώρησης (ΑΚ 455 επ.) είναι δυνατό να μεταβιβασθεί σε άλλο δανειστή η ασφαλιζόμενη ενυπόθηκη απαίτηση. Λόγω του παρεπόμενου χαρακτήρα του δικαιώματος της υποθήκης μεταβιβάζεται «εκ του νόμου» μαζί με την απαίτηση και το δικαίωμα της υποθήκης. Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 455, 458, 460, 461, 462 και 463 ΑΚ, συνάγεται ότι η σύμβαση εκχωρήσεως έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβίβαση της απαιτήσεως από τον εκχωρητή στον εκδοχέα, ο οποίος γίνεται, από και δια της αναγγελίας της εκχώρησης, κύριος της εκχωρηθείσας απαίτησης, με όλα τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που συνδέονται αναπόσπαστα με τη φύση της απαίτησης, χωρίς βελτίωση ή χειροτέρευση της προηγούμενης νομικής θέσης του οφειλέτη και ότι ο τελευταίος μπορεί να αντιτάξει κατά του εκδοχέα όλες τις ουσιαστικές ενστάσεις που του ανήκουν από την απαίτηση κατά του εκχωρητή, εφόσον δεν συναρτώνται στενά με το πρόσωπο του τελευταίου (μη προσωποπαγείς) και εφόσον η γέννησή τους εντάσσεται σε χρόνο πριν από εκείνο της αναγγελίας (Κρητικός σε ΕρμΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου τ. II, άρθρο 455, σελ 569 επ.).

12. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από το ιστορικό του ερωτήματος, η επιχείρηση γουνοποιίας με την επωνυμία «Π. Κ. Α.Ε.» συνήψε με

την τραπεζική εταιρεία Μ.Ε.Τ. Α.Ε. (αρχική πιστώτρια, την οποία διαδέχθηκε καθολικά το 2013 η Τ. Π. Α.Ε.), την υπ' αριθ. 16807-00/3/13-7-2007 σύμβαση δανείου για ποσό 2.615.000 ευρώ. Το ανωτέρω δάνειο χορηγήθηκε δυνάμει της υπ' αριθ. 2/23894/0025/28.6.2006 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου σε ποσοστό 80% του συνόλου των υφισταμένων μέχρι 31-12-2005 ληξιπρόθεσμων και μη οφειλών από δάνεια για πάγιες εγκαταστάσεις και κεφάλαια κίνησης.

Για τη διασφάλιση των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου εγγράφηκε υπέρ αυτού υποθήκη Β' τάξεως, ποσού 2.300.000 ευρώ, στο Κτηματολογικό Γραφείο Καστοριάς, επί του επιχειρηματικού ακινήτου της ως άνω εταιρείας. Στη συνέχεια, λόγω μη εξυπηρέτησης του χορηγηθέντος δανείου, η Τ.Π., ως διάδοχος της αρχικής πιστώτριας τράπεζας Μ.Ε.Τ. Α.Ε., ζήτησε τον Δεκέμβριο του 2015 την κατάπτωση της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, αίτημα το οποίο εκκρεμεί μέχρι σήμερα. Τον Δεκέμβριο του 2017 η δανειολήπτρια εταιρεία ζήτησε από την πιστώτρια τράπεζα τη ρύθμιση του συνόλου των υποχρεώσεων της προς αυτήν, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι οφειλές της από την ανωτέρω δανειακή σύμβαση, εγγυημένες και μη, προσκομίζοντας σχετικό επιχειρηματικό σχέδιο που στοιχειοθετεί την πρότασή της, αίτημα το οποίο η Τράπεζα είναι διατεθειμένη να εξετάσει, υπό την προϋπόθεση της επάρκειας των προσφερόμενων εγγυήσεων/εξασφαλίσεων. Στο πλαίσιο αυτό η πιστώτρια τράπεζα ζητά από το Ελληνικό Δημόσιο να διερευνήσει τη δυνατότητα υποκατάστασης αυτής στα δικαιώματα του Δημοσίου ως ενυπόθηκου δανειστή δυνάμει της εγγεγραμμένης ανωτέρω υποθήκης Β' τάξης, ποσού 2.300.000 ευρώ υπέρ του Δημοσίου έναντι της πιστούχου εταιρείας, και υπό την προϋπόθεση παραίτησης της τράπεζας από το δικαίωμα διεκδίκησης της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, λόγω κατάπτωσης αυτής, η οποία θα αρθεί σε μία τέτοια περίπτωση.

13. Κατά την επί του ερωτήματος συζήτηση στο Τμήμα επί του ζητήματος της εκχωρήσεως της απαιτήσεως του Δημοσίου στην πιστώτρια Τράπεζα και της ελευθερώσεως αυτού από την παρασχεθείσα εγγύηση, διαμορφώθηκαν δύο γνώμες:

α) Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, η οποία απαρτίσθηκε από τις ψήφους του Προέδρου του Τμήματος και των Νομικών Συμβούλων Ανδρέα Ανδρουλιδάκη, Κωνσταντίνου Κηπουρού και Βασιλείου Καραγεώργου (ψήφοι τέσσερις-4-), προς την οποία συντάχθηκε και η Εισηγήτρια Πάρεδρος (γνώμη

χωρίς ψήφο), με την παρεχόμενη εγγύηση το Ελληνικό Δημόσιο αναλαμβάνει την υποχρέωση να εξοφλεί τις προερχόμενες από τις ανεξόφλητες δόσεις του ανωτέρω δανείου απαιτήσεις της πιστώτριας τράπεζας, η δε πιστώτρια τράπεζα, σε περίπτωση που δεν εξοφλούν ο πρωτοφειλέτης (και οι έτεροι εγγυητές) τις ληξιπρόθεσμες δόσεις τους ή μέρος αυτών, δικαιούται να ζητήσει από το Δημόσιο την εξόφληση των εγγυημένων απαιτήσεών της. Η εξόφληση από το Δημόσιο θα λάβει χώρα μετά από προηγούμενη βεβαίωση του ποσού στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ως εσόδου του Δημοσίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 16/1989. Η ιδιομορφία της ένδικης δανειακής σύμβασης έγκειται στο γεγονός ότι η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου (και μάλιστα εν προκειμένω σε ποσοστό 80% δημιουργεί, σε περίπτωση κατάρπτωσής της (ήτοι, πλήρωσης των ως άνω προϋποθέσεων ενεργοποίησής της), μετατροπή του ληξιπρόθεσμου έναντι ιδιώτη (της πιστώτριας τράπεζας) χρέους σε χρέος έναντι του Ελληνικού Δημοσίου. Ειδικότερα, το Ελληνικό Δημόσιο προβαίνει σε εξόφληση των εγγυημένων υποχρεώσεών του, κατόπιν προηγούμενης βεβαίωσής τους ως δημοσίων εσόδων των αντίστοιχων ποσών σε βάρος του πρωτοφειλέτη και από τη βεβαίωσή τους και έπειτα λογίζονται ως δημόσια έσοδα και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. Επομένως, για τα συγκεκριμένα ποσά που έχουν καταστεί *ex lege* ληξιπρόθεσμες έναντι του Δημοσίου οφειλές, ο δανειολήπτης ευθύνεται ως οφειλέτης όχι έναντι της τράπεζας, αλλά έναντι του Δημοσίου, του τελευταίου λογιζόμενου σε σχέση με αυτόν ως πιστωτή (αναδοχέα χρέους).

14. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, στην προκειμένη περίπτωση το Ελληνικό Δημόσιο ως εγγυητής του δανείου έχει υπό αίρεση απαίτηση έναντι της δανειολήπτριας εταιρείας, δηλαδή η γένεση της απαίτησής του θα επέλθει από και δια της βεβαιώσεως σε βάρος της δανειολήπτριας του ποσού που θα καταβάλει στην πιστώτρια τράπεζα μετά την έγκυρη κατάπτωση της εγγύησης. Την ανωτέρω υπό αίρεση απαίτηση ασφαλίζει η εγγραφείσα υποθήκη Β' τάξης επί του επιχειρηματικού ακινήτου της δανειολήπτριας εταιρείας. Την ως άνω απαίτηση δύναται το Ελληνικό Δημόσιο να μεταβιβάσει στην πιστώτρια τράπεζα με εκχώρηση κατ' άρθρο 455 ΑΚ, κατά το οποίο αντικείμενο εκχωρήσεως μπορεί να αποτελέσει όχι μόνο υπάρχουσα, αλλά και μελλοντική απαίτηση ή απαίτηση υπό αίρεση (Κρητικός σε ΕρμΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου τ.ΙΙ, σελ. 579 επ., πρβλ. ΑΚ 239 εδ. β', 1210,1258). Στην περίπτωση αυτή η απαίτηση που

εκχωρείται πρέπει να μπορεί να προσδιοριστεί στο αντικείμενο και την έκτασή της το αργότερο κατά το χρόνο της γεννήσεώς της. Η ενέργεια της παραπάνω εκχωρήσεως προϋποθέτει ότι η απαίτηση θα γεννηθεί όταν πληρωθεί η αίρεση. Με την εκχώρηση της ανωτέρω υπό αίρεση απαίτησης του Δημοσίου συµμεταβιβάζεται και η εμπράγµατη ασφάλεια της υποθήκης β' τάξης ως παρεπόμενο δικαίωµα που ακολουθεί την απαίτηση. Με την εκχώρηση της απαίτησης στην Τράπεζα δικαιούχος αυτής καθίσταται η τελευταία, η οποία υποκαθίσταται στα δικαιώµατα του Δημοσίου ως ενυπόθηκου δανειστή δυνάµει της εγγεγραµµένης υποθήκης β' τάξης και ταυτοχρόνως οφείλει η πιστούχος Τράπεζα να παραιτηθεί από το δικαίωµα διεκδίκησης της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου και λήψης οποιωνδήποτε μέτρων είσπραξης του εγγυημένου ποσού από το Δημόσιο, στην περίπτωση δε αυτή το Δημόσιο απαλλάσσεται(ελευθερώνεται) από την υποχρέωση πληρωμής των εγγυημένων ποσών του δανείου. Επομένως, κατά την ως άνω γνώμη, μπορεί να γίνει αποδεκτή από το Δημόσιο η υπ' αριθ. πρωτ. ΥΠΟΙΚ/2/22864/14-3-2018 πρόταση του κεντρικού καταστήματος της Τ.Π. Κεντρικής, Δυτικής Μακεδονίας και Βορειο-Ανατολικής Ελλάδος, η οποία υπεισήλθε στη θέση της «Μ.Ε.Τ. Α.Ε.» περί υπεισελεύσεως της στη θέση του Ελληνικού Δημοσίου ως ενυπόθηκου δανειστή, με ταυτόχρονη απελευθέρωση του Δημοσίου από την εγγυητική του ευθύνη. Είναι σαφές ότι με την ως άνω πρότασή της η Τράπεζα παραιτείται από το υπ' αριθ. πρωτ. 2/81699/23-12-2015 αίτημά της περί καταπτώσεως της εγγυήσεως του Ελληνικού Δημοσίου.

15. Η εκχώρηση της ανωτέρω υπό αίρεση απαίτησης και του παρεπόμενου δικαιώματος της υποθήκης β' τάξης επί των ακινήτων της δανειολήπτριας εταιρείας, η συναίνεση του δανειολήπτη καθώς και η παραίτηση της πιστώτριας από το δικαίωµα διεκδίκησης της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, δεν απαιτείται να γίνουν με συμβολαιογραφική πράξη, αλλά αρκεί να γίνουν εγγράφως, στην περίπτωση δε του Ελληνικού Δημοσίου με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Σύμφωνα, δε, με το άρθρο 1312 ΑΚ, θα πρέπει να γίνει σημείωση της μεταβολής (εκχωρήσεως) στο Κτηματολογικό Γραφείο Καστοριάς, στο οποίο είναι μεταγεγραµµένη και η συμβολαιογραφική πράξη εγγραφής της συµμεταβιβαζόµενης υπέρ του Δημοσίου υποθήκης.

16. Από τις διατάξεις των άρθρων 1257, 1268 και 1272 του ΑΚ προκύπτει ότι το εμπράγµατο δικαίωµα της υποθήκης λαµβάνει ύπαρξη από και με την

εγγραφή της στα οικεία βιβλία, ότι επικρατεί απέναντι σε άλλη υποθήκη που συνιστάται μεταγενέστερα πάνω στο ίδιο ακίνητο, καθώς και ότι η ενυπόθηκη απαίτηση ασφαρίζεται, υπό την έννοια, όχι βεβαίως ότι ο δανειστής λαμβάνει και ενσωματώνει στην περιουσία του το υπέγγυο ακίνητο, αλλά ότι ικανοποιείται προνομιακώς, έναντι των εγχειρογράφων και των χρονικώς επομένων ενυποθήκων πιστωτών, από το τίμημα που επιτυγχάνεται κατά την αναγκαστική εκποίηση αυτού, δηλαδή με τον πλειστηριασμό υποκαθίσταται στη θέση του υπέγγυου πράγματος, η χρηματική του αξία και ακριβέστερα, το επιτυγχανόμενο τίμημα.

Για τον προσδιορισμό της υποθηκικής τάξης δεν έχει σημασία αν η υποθήκη παραχωρήθηκε υπό αναβλητική αίρεση ή προθεσμία ή για εξασφάλιση απαιτήσεως μελλοντικής ή υπό αίρεση (Κρητικός σε ΕρμΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, άρθρο 1272 σ.480, Παπαχρήστου, άρθρο 1272 ΙΙΙ σ.637 επ.).

Ενόψει των ανωτέρω, στην προκειμένη περίπτωση, με βάση την αρχή της χρονικής προτεραιότητας των υποθηκών, η μετά την εκχώρηση από το Δημόσιο της ανωτέρω υπό αίρεση απαίτησής του κατά της δανειολήπτριας εταιρείας, υπεισέλευση της εκδοχέως Τράπεζας στην υποθηκική τάξη του Δημοσίου δεν επηρεάζει τα δικαιώματα τρίτου δανειστή της δανειολήπτριας, για την εξασφάλιση του οποίου έχει εγγραφεί επί του ίδιου ακινήτου προσημείωση υποθήκης επόμενης (γ') τάξης.

β) Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίσθηκε από τις Νομικούς Συμβούλους Στυλιανή Χαριτάκη, Αγγελική Καστανά και Ευσταθία Τσαούση (ψηφοί 3), η παροχή, η εξασφάλιση, η κατάπτωση, αλλά και η ανάκληση της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου προς πιστωτικά ιδρύματα και για την εξόφληση δανείων οφειλετών τους, ρυθμίζεται ειδικώς, τόσο από τον ν. 2322/95, όσο και από τις, κατά περίπτωση, γενικές και ειδικές σχετικές υπουργικές αποφάσεις (εν προκειμένω, ΥΑ υπ' αριθ. 2/23894/0025/28.6.2006/ΦΕΚ 1058/Β/4.8.2006 και 2/478/0025//4.1.2006/ΦΕΚ 16/Β/13.01.2006). Σημειώνεται, επίσης, ότι και στη περίπτωση της διαδικασίας εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών, ο νόμος περιέχει ειδική πρόβλεψη για τις εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου υπέρ πιστωτικών ιδρυμάτων (άρθρο 9, παρ. 7 ν. 4469/2017).

Με δεδομένο ότι η παροχή εγγύησης συνιστά κρατική ενίσχυση, ακόμη και όταν αυτή επιτρεπτώς χορηγείται -οπότε οι μεν από αυτήν ωφελούμενοι υποχρεούνται στη πιστή τήρηση των όρων χορήγησής της, το δε κράτος, σε

περίπτωση παραβίασης των σχετικών όρων, (υποχρεούται) στην αναζήτηση των ωφελημάτων, η παράλειψη της οποίας, επίσης, μπορεί να θεωρηθεί ως νέα ανεπίτρεπτη κρατική ενίσχυση (107 ΣΛΕΕ) - συνάγεται ότι, ελλείψει σχετικής πρόβλεψης, δεν συντρέχει περίπτωση αποδοχής της, υπό του πιστωτικού ιδρύματος του ερωτήματος, πρότασης, έστω και εάν συναινεί σχετικώς ο υπερήμερος οφειλέτης .

Εν πάση περιπτώσει και υπό την αποκρουόμενη εκδοχή της δυνατότητας απαλλαγής του Ελληνικού Δημοσίου από την εγγυητική του ευθύνη (υπό την προϋπόθεση ότι πράγματι εξακολουθεί να υφίσταται εγγυητική ευθύνη και δεν έχει συντρέξει λόγος, είτε στο πρόσωπο του δανειοδότη πιστωτικού ιδρύματος, είτε του οφειλέτη για άρση της), δι' εκχωρήσεως της όποιας απαίτησής του κατά οφειλέτη του προς τη δανείστρια τράπεζα, με υπεισέλευση της τελευταίας στην υπέρ του εγγυητή Ελληνικού Δημοσίου υποθήκη, δεν μπορεί να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο αμφισβήτησης της νομιμότητας και, εν τέλει, ανατροπής των αποτελεσμάτων των αποφάσεων της Διοίκησης και των μεταξύ αυτής, του πιστωτικού ιδρύματος και του οφειλέτη δανειολήπτη συμφωνιών.

Ειδικότερα, λαμβάνοντας υπόψη ότι, ήδη από το έτος 2015, το πιστωτικό ίδρυμα έχει ζητήσει την κατάπτωση της εγγύησης, ενώ μέχρι σήμερα και παρά τη πάροδο μεγάλου χρονικού διαστήματος, δεν προκύπτει – τουλάχιστον από το διδόμενο ιστορικό -- οιαδήποτε, εκ μέρους είτε της υπηρεσίας, είτε του πιστωτικού ιδρύματος, ενέργεια για την είσπραξη των οφειλών του δανειολήπτη (π.χ. βεβαίωση, πράξεις αναγκαστικής εκτέλεσης κ.ο.κ.), ούτε οι σκοπούμενες μεταξύ πιστωτικού ιδρύματος και οφειλέτη ρυθμίσεις, τίθεται ζήτημα επιλεκτικής ευνοϊκής μεταχείρισης, η οποία, κατ' αποτέλεσμα, οδηγεί, τουλάχιστον στη παράταση του χρόνου εξόφλησης ενός δανείου, το οποίο, χωρίς την ύπαρξη της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, δεν θα είχε δοθεί, με βάση ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια.

17. Ενόψει των απαντήσεων που δίδονται στα τέσσερα πρώτα υποερωτήματα παρέλκει η απάντηση στο πέμπτο από αυτά, διότι αφενός μεν έχει υποθετικό χαρακτήρα, αφετέρου δε, δεν προσδιορίζονται ούτε η αιτία ή το ύψος των οφειλών της δανειολήπτριας Α.Ε., ούτε οι όροι της σκοπούμενης «ρύθμισης οφειλών» ή οι διατάξεις από τις οποίες προκύπτει η δυνατότητα της ανωτέρω ρύθμισης.

Απάντηση

20. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί των τεθέντων ερωτημάτων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία ότι, α) η πιστώτρια Τράπεζα μπορεί να υπεισέλθει στην υποθηκική τάξη του Ελληνικού Δημοσίου, με ταυτόχρονη ρητή και ανεπιφύλακτη δήλωσή της περί ελευθερώσεως του Δημοσίου από την χορηγηθείσα υπέρ αυτής εγγύηση. β) Για την υπεισέλευση της Τράπεζας στην υποθηκική τάξη του Ελληνικού Δημοσίου, θα εκδοθεί απόφαση του Υπουργού Οικονομικών με την οποία θα εκχωρείται στην Τράπεζα η υπό αίρεση απαίτηση του Ελληνικού Δημοσίου κατά του δανειολήπτη. Λόγω της εκχώρησης συµμεταβιβάζεται και η εμπράγµατη ασφάλεια της υποθήκης Β' τάξης ως παρεπόμενο δικαίωμα που ακολουθεί την (υπό αίρεση) απαίτηση. γ) Η εκχώρηση της ανωτέρω υπό αίρεση απαίτησης και του παρεπόμενου δικαιώματος της υποθήκης β' τάξης επί του επιχειρηματικού ακινήτου της δανειολήπτριας εταιρείας, η συναίνεση του δανειολήπτη καθώς και η παραίτηση της πιστώτριας από το δικαίωμα διεκδίκησης της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου και λήψης οποιωνδήποτε μέτρων είσπραξης του εγγυημένου ποσού από το Δημόσιο, δεν απαιτείται να γίνουν με συμβολαιογραφική πράξη, αλλά αρκεί να γίνουν εγγράφως, στην περίπτωση δε του Ελληνικού Δημοσίου με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Σύμφωνα δε με το άρθρο 1312 ΑΚ, θα πρέπει να γίνει σημείωση της μεταβολής (εκχωρήσεως) στο Κτηματολογικό Γραφείο Καστοριάς, στο οποίο είναι μεταγεγραμμένη και η συμβολαιογραφική πράξη εγγραφής της υποθήκης υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. δ) Η μετά την εκχώρηση από το Δημόσιο της ανωτέρω υπό αίρεση απαίτησής του κατά της δανειολήπτριας εταιρείας, υπεισέλευση της εκδοχέως Τράπεζας στην υποθηκική τάξη του Δημοσίου δεν επηρεάζει τα δικαιώματα τρίτου δανειστή της δανειολήπτριας, για την εξασφάλιση του οποίου έχει εγγραφεί επί του ίδιου ακινήτου προσημείωση υποθήκης επόμενης (γ') τάξης.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ**Αθήνα, 19- 6 - 2018****Ο Πρόεδρος****Ανδρέας Χαλκαύτης****Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.****Η Εισηγήτρια****Εμμανουέλα Ν. Πανοπούλου****Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.**